Урікова Оксана Михайлівна, доцент кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна, https://orcid.org/0000-0001-5814-0610

Босак Володимир Ігорович, асистент кафедри маркетингу і логістики, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна, https://orcid.org/0009-0005-4818-435X

Ляшенко Анна Олександрівна, магістр кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна, https://orcid.org/0009-0005-0028-3244

Urikova Oksana Mykhaylivna, Associate Professor of the Department of Finance, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine, https://orcid.org/0000-0001-5814-0610

Bosak Volodymyr Igorovych, Assistant Professor of the Department of Marketing and Logistics, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine, https://orcid.org/0009-0005-4818-435X

Liashenko Anna Oleksandrivna, Master's Student of the Department of Finance, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine, https://orcid.org/0009-0005-0028-3244

ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ ВЕНЧУРНОГО КАПІТАЛУ ПІД ВПЛИВОМ ІНВЕСТИЦІЙ У СФЕРУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

GLOBAL VENTURE CAPITAL MARKET TRANSFORMATION DRIVEN BY ARTIFICIAL INTELLIGENCE INVESTMENT

Анотація

У статті досліджено трансформацію глобального ринку венчурного капіталу в умовах інтенсивного розвитку та впровадження технологій штучного інтелекту (ШІ). Проаналізовано структурні зміни інвестиційних потоків із виокремленням пріоритетних напрямів фінансування, зокрема технологій машинного навчання, генеративних моделей та спеціалізованої IT-інфраструктури. Визначено, що темпи зростання капіталовкладень у сферу ШІ суттєво випереджають загальноринкову динаміку венчурної індустрії, внаслідок чого у 2025 році частка ШІ-сегмента перевищила половину обсягу світового фінансування. Охарактеризовано інституційні зрушення на ринку, які проявляються в посиленні ролі великих технологічних корпорацій, спеціалізованих фондів та інституційних інвесторів. Виявлено тенденцію до концентрації капіталу на пізніх етапах інвестування та стрімкого зростання ринкової оцінки ШІ-стартапів, що обґрунтовує ризики перегріву ринку за одночасного відкриття нових бізнес-моделей. Систематизовано ключові виклики галузі: технологічну невизначеність, регуляторну фрагментацію, дефіцит кваліфікованих кадрів та етичні аспекти комерціалізації інновацій. Доведено, що ШІ формує нову парадигму інноваційного інвестування в умовах цифровізації глобальної економіки.

Ключові слова: венчурний капітал, штучний інтелект, інвестиції, стартапи, генеративний ШІ, глобальний ринок, інновації, фінансування, цифрова економіка, технологічна трансформація.

Abstract

The article investigates the transformation of the global venture capital market driven by the intensive development and deployment of artificial intelligence (AI) technologies. It analyzes structural shifts in investment flows, highlighting priority funding areas such as machine learning, generative models, and specialized IT infrastructure. The study reveals that the growth rate of AI investments significantly

outpaces the overall venture industry dynamics, resulting in the AI segment's share exceeding half of total global funding by 2025. Institutional shifts within the market are characterized, specifically the expanding role of large technology corporations, specialized funds, and institutional investors. The paper identifies a trend toward capital concentration in later-stage financing rounds and a rapid surge in AI startup valuations, which justifies the risks of market overheating while simultaneously unlocking new business models. The key challenges facing the industry are systematized, including technological uncertainty, regulatory fragmentation, shortages of qualified personnel, and ethical aspects of commercializing innovations. It is demonstrated that AI is shaping a new paradigm of innovation investment within the digitalization of the global economy.

Keywords: venture capital, artificial intelligence, investments, startups, generative AI, global market, innovation, financing, digital economy, technological transformation.

Постановка проблеми. Стрімке поширення технологій штучного інтелекту суттєво змінило архітектуру світового венчурного ринку, зумовивши масштабний перерозподіл капіталу на користь високотехнологічних стартапів. Значне зростання фінансових вкладень у генеративний ШІ, машинне навчання, хмарну інфраструктуру та науку про дані супроводжується активізацією діяльності міжнародних венчурних фондів, транснаціональних технологічних корпорацій і приватних інвесторів. За даними міжнародних аналітичних платформ, протягом 2025 року більша частина глобального венчурного фінансування була акумульована саме у сфері штучного інтелекту, що підтверджується масивом наукових даних [1; 2]. Подібна тенденція формує нові параметри геоекономічної конкуренції між країнами та глобальними гравцями, оскільки доступ до ШІ-розробок дедалі більше визначає рівень технологічної переваги. Окремої наукової уваги потребує посилення концентрації фінансових

ресурсів у межах обмеженої кількості великих ШІ-компаній, що безпосередньо впливає на архітектуру інноваційного підприємництва та класичні механізми функціонування венчурного фінансування [3].

Науковий інтерес до зазначеної проблематики посилюється через трансформацію моделей забезпечення інноваційної діяльності та динамічну зміну пріоритетів міжнародного ринку капіталу. У дослідженні Сігаєвої Т., Петровської С. та Іванишина С. ґрунтовно розглянуто економічну сутність венчурного капіталу, його роль у розвитку інноваційних підприємств і підтримці перспективних технологічних проєктів [4, с. 917]. Водночас недостатньо вивченими залишаються питання поточної структурної перебудови глобального венчурного середовища під впливом експансії інтелектуальних технологій, а також макроекономічні наслідки надмірної концентрації активів у сегменті ШІ-стартапів. Практичне значення дослідження пов’язане з необхідністю комплексного оцінювання сучасних тенденцій міжнародного венчурного ринку, визначення довгострокових перспектив розвитку ШІ-інвестування та формування ефективних механізмів підтримки інноваційного підприємництва в умовах розбудови цифрової економіки [5, с. 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика еволюції венчурного капіталу в умовах системної цифровізації економіки перебуває у центрі уваги сучасного наукового дискурсу. У працях вітчизняних учених вагома увага приділяється фундаментальній сутності венчурного фінансування, його функціональній ролі у стимулюванні інноваційної діяльності та фінансовій підтримці високотехнологічних підприємств. Зокрема, у дослідженні Сігаєвої Т., Петровської С. та Іванишина С. регламентовано особливості функціонування венчурного капіталу як дієвого інструменту розвитку інноваційних структур, а також охарактеризовано механізми стратегічної взаємодії інвесторів із технологічними компаніями [4, с. 917]. Питання детермінації впливу венчурного інвестування на макроекономічне зростання держави ґрунтовно досліджено у

роботі Відякової Є., де обґрунтовано значення ризикового капіталу для формування конкурентоспроможного національного інноваційного середовища [5, с. 1]. Зарубіжні наукові пошуки переважно зосереджені на моніторингу глобальних тенденцій розвитку венчурного інституту та активізації ШІ-інвестування. У звітах аналітичних інституцій OECD і KPMG наведено репрезентативні статистичні дані щодо динаміки венчурних вкладень у сферу штучного інтелекту, детально проаналізовано географічну архітектуру інвестицій та масштаби ринкової концентрації капіталу в межах провідних технологічних корпорацій [6]. Праці Непрана А. та Тимченко І. присвячені комплексному аналізу взаємозв'язку ризикового фінансування й інноваційної трансформації економічних систем, а також визначенню ролі капіталовкладень у процесах комерціалізації новітніх наукових розробок [7, с. 181].

У роботах Кочури Т. та Матросова В. виокремлено ключові міжнародні тенденції розвитку венчурного капіталу та оцінено їхній безпосередній вплив на забезпечення фінансовими ресурсами високотехнологічних проєктів [9, с. 118; 10, с. 46]. Попри значний масив наукових публікацій, недостатньо висвітленими залишаються аспекти глибокої трансформації структури глобального венчурного ринку під впливом стрімкої експансії ШІ-інвестицій, динамічної зміни інвестиційних пріоритетів міжнародних фондів, а також системні економічні ризики надмірної концентрації фінансового капіталу у сфері штучного інтелекту. Потребують подальшого розлогого дослідження особливості міжсекторального перерозподілу капіталу між суміжними технологічними сегментами та стратегічні перспективи розвитку венчурного фінансування в умовах ринкового домінування ШІ-стартапів.

Метою статті є комплексне дослідження трансформації глобального ринку венчурного капіталу під впливом активізації інвестицій у сферу штучного інтелекту. Реалізація цієї мети передбачає аналіз сучасної динаміки ШІ-фінансування у структурі міжнародного венчурного бізнесу, визначення

ключових тенденцій перерозподілу інвестиційних потоків між суміжними технологічними секторами, а також наукове оцінювання стратегічних перспектив подальшого розвитку ризикового інвестування в умовах прискореного поширення та комерціалізації ШІ-технологій.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у системному обґрунтуванні закономірностей трансформації глобального венчурного ринку під впливом масштабної експансії інвестицій у штучний інтелект. Це знайшло своє відображення у кількісному обчисленні зростання частки ШІ-сегмента, ідентифікації змін у географічній архітектурі капіталовкладень, детермінації рівнів концентрації фінансових ресурсів у межах провідних технологічних корпорацій, а також у концептуалізації новітньої моделі венчурного фінансування, релевантної специфіці генеративних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Венчурний капітал розглядається як специфічна форма інвестиційного фінансування, орієнтована на підтримку підприємств на ранніх стадіях розвитку з підвищеним рівнем ризику та потенційно високою дохідністю. Його економічна сутність полягає у забезпеченні доступу до фінансових ресурсів інноваційним компаніям, які не мають достатньої кредитної історії або матеріального забезпечення для залучення традиційного банківського кредитування. У наукових працях Кочури Т. обґрунтовано, що в межах глобальної фінансової системи венчурний капітал виконує функцію каталізатора технологічного оновлення, сприяючи комерціалізації наукових розробок і прискоренню інноваційних циклів [9, с. 119].

Структура світового венчурного ринку охоплює низку взаємопов’язаних учасників, серед яких венчурні фонди, корпоративні інвестори, бізнес-ангели, інституційні інвестори та акселераційні програми. Кожна із зазначених груп виконує специфічну роль у процесі відбору, фінансування та масштабування стартапів. Особливістю функціонування цього ринку виступає багаторівнева система інвестиційних раундів, що передбачає поступове нарощування капіталу

залежно від фази життєвого циклу підприємства. Високотехнологічні компанії характеризуються підвищеною залежністю від зовнішніх фінансових джерел, оскільки їхня діяльність пов'язана з тривалими дослідженнями, розробкою кінцевого продукту та виходом на ринок [10, с. 47].

Інноваційні технології формують нову конфігурацію інвестиційного попиту, змінюючи пріоритети розміщення капіталу на користь цифрових та наукомістких секторів економіки. Підвищення ролі великих масивів даних, автоматизації процесів та хмарних платформ сприяє зростанню інтересу інвесторів до компаній, здатних забезпечити технологічні прориви [8, с. 69]. Відповідно, венчурний ринок поступово трансформується у напрямі концентрації ресурсів у сегментах, пов'язаних із штучним інтелектом, біотехнологіями та фінтех-рішеннями.

Штучний інтелект виступає однією з найбільш динамічних наукомістких сфер, що визначає сучасний етап розвитку глобальної економіки ``. Його еволюція охоплює широкий спектр напрямів, зокрема машинне навчання, обробку великих даних, комп'ютерний зір, генеративні моделі та автономні системи. Зростання обчислювальних потужностей і доступність масштабних інформаційних баз створили передумови для стрімкого впровадження ШІ-технологій у різних галузях виробництва та послуг.

Аналітичні матеріали Організації економічного співробітництва та розвитку підтверджують, що підвищення попиту на ШІ-інструменти з боку корпоративного сектору зумовлює активізацію інвестиційної діяльності у відповідному сегменті. Компанії інтегрують штучний інтелект у виробничі процеси, маркетинг, фінансовий аналіз, логістику та управління персоналом, що формує стійкий попит на інноваційні продукти. У результаті венчурні інвестори переорієнтовують значну частину капіталу на фінансування ШІ-стартапів, розглядаючи їх як найбільш перспективний вектор отримання довгострокової прибутковості [2].

У структурі інвестування у сферу штучного інтелекту сформувалися окремі сегменти, серед яких генеративний ШІ, машинне навчання, інфраструктура ШІ, робототехніка та кібербезпека. Кожен із зазначених напрямів характеризується специфічною моделлю комерціалізації та різним рівнем ризику. Найбільший інтерес інвесторів спостерігається у сфері генеративного штучного інтелекту, що пов'язано з можливістю створення універсальних моделей, здатних синтезувати текстові, візуальні та програмні продукти [7, с. 186].

Особливу роль у трансформації венчурного ринку відіграє генеративний ШІ, який став одним із головних драйверів перерозподілу фінансових потоків [1]. Його стрімке впровадження у бізнес-середовище сприяє розбудові нових комерційних моделей та значному зростанню капіталізації технологічних компаній. Внаслідок цього глобальний венчурний сектор демонструє тенденцію до акумуляції ресурсів у вузькому колі профільних корпорацій, що поступово змінює традиційну архітектуру інноваційного фінансування, як засвідчують дані аналітичного звіту за I квартал 2026 року [6].

Глобальний ринок венчурного капіталу протягом останніх років демонструє асиметричну динаміку, що характеризується одночасним уповільненням загальних фінансових потоків та стрімким зростанням підтримки проєктів у сфері штучного інтелекту. Сукупний обсяг вкладень зазнає варіацій під впливом макроекономічної нестабільності, підвищення облікових ставок та зменшення ліквідності на фінансових ринках. Водночас у звітності за I квартал 2026 року наголошується, що сегмент ШІ демонструє протилежну тенденцію — стабільне збільшення власної частки у структурі венчурного капіталу, що свідчить про докорінну зміну інвестиційних пріоритетів та посилення ролі технологічних рішень на основі великих даних і алгоритмів машинного навчання [1; 6].

Порівняльний аналіз темпів зростання засвідчує, що інвестиції у сферу штучного інтелекту збільшуються значно швидше, ніж загальний венчурний ринок. У окремі періоди частка ШІ-проєктів перевищує половину всіх венчурних

вкладень, що вказує на формування нового центру концентрації капіталу в глобальній інноваційній економіці згідно з офіційними звітними даними Організації економічного співробітництва та розвитку [2]. Зазначена асиметрія розвитку призводить до поступового витіснення менш технологічно насичених секторів із поля активного фінансування та сприяє формуванню «перегрітого» сегмента стартапів у сфері інтелектуальних технологій із високою оцінкою ринкової вартості.

Географічна структура інвестицій у сферу штучного інтелекту залишається висококонцентрованою. Найбільші обсяги фінансування традиційно припадають на США, де зосереджено провідні венчурні фонди, транснаціональні технологічні корпорації та інноваційні кластери. Китай посідає друге місце за масштабами ШІ-інвестування, активно реалізуючи державні програми підтримки розробки новітніх алгоритмів. Країни Європейського Союзу демонструють помірні темпи зростання, зосереджуючись переважно на регуляторному контролі та етичних аспектах використання технологій. Велика Британія виступає ключовим фінансовим хабом європейського венчурного ринку, тоді як Індія стрімко нарощує потенціал у сегменті аутсорсингових когнітивних рішень та загальної стартап-екосистеми [3; 6].

Аналіз найбільших угод у сфері штучного інтелекту свідчить про домінування масштабних інвестиційних раундів у компанії, що розробляють генеративні моделі, платформи обробки даних та інфраструктурні рішення для навчання нейронних мереж [1]. Значні капіталовкладення спрямовуються у стартапи, які демонструють здатність до швидкої комерціалізації технологій та інтеграції у корпоративні системи, що безпосередньо формує тенденцію до укрупнення ринку та зростання ролі високовартісних проєктів у структурі глобального венчурного фінансування.

Для оцінювання глибини ринкових трансформацій доцільно розглянути порівняльну динаміку загального венчурного ринку та інвестицій у сфері ШІ за період 2012–2025 років (таблиця 1).

Таблиця 1 – Порівняльна динаміка загального венчурного ринку та інвестицій у сфері ШІ, млрд. дол. США

Рік	Загальний обсяг	Інвестиції в ШІ	Частка ШІ в загальному обсязі
2012	68	10	14,7%
2013	75	12	16%
2014	130	25	19,2%
2015	201	43	21,4%
2016	210	46	21,9%
2017	250	71	28,4%
2018	375	98	26,1%
2019	325	100	30,8%
2020	386	120	31,1%
2021	805	258	32%
2022	544	162	29,8%
2023	355	124	34,9%
2024	337	153	45,4%
2025	427	260	60,9%

Отримані результати (див. наведені дані) підтверджують структурне посилення ролі штучного інтелекту у глобальному венчурному середовищі, що супроводжується масштабним перерозподілом капіталу та фіксацією нових географічних центрів концентрації фінансових ресурсів.

Поглиблення інвестиційної активності у сфері штучного інтелекту зумовлює суттєву трансформацію галузевої архітектури глобального венчурного ринку. Спостерігається переспрямування фінансових потоків на користь технологічних напрямів, пов'язаних із розробкою алгоритмів машинного навчання, генеративних моделей, інфраструктури обробки даних і хмарних сервісів [2]. Відбувається поступове звуження фінансування для менш технологічно насичених секторів, що змінює традиційну конфігурацію інвестиційного портфеля венчурних фондів. У результаті формуються нові пріоритети розміщення капіталу, де домінують проєкти з високою часткою цифрових інновацій та масштабованих бізнес-моделей [6].

Одночасно фіксується зниження фінансової активності у традиційних сегментах, зокрема у сфері класичних програмних рішень, електронної комерції без ШІ-компонента та окремих напрямів фінтеху. Подібна тенденція пов'язана зі зміщенням очікувань інвесторів у бік технологій, здатних забезпечити експоненційне зростання продуктивності та формування нових ринкових ніш. Венчурні фонди дедалі частіше концентрують ресурси на обмеженій кількості високопотенційних ШІ-компаній, що посилює дисбаланс у розподілі капіталу між секторами економіки [1].

Помітним явищем є посилення ролі великих технологічних корпорацій та спеціалізованих ШІ-фондів, які стають домінуючими гравцями на ринку венчурного інвестування. Корпоративні інвестори активно формують власні екосистеми стартапів, інтегруючи їхні розробки у внутрішні бізнес-процеси. Це сприяє вертикальній інтеграції інноваційних рішень та суттєво обмежує конкуренцію з боку незалежних фінансових інститутів. У таких умовах венчурний ринок поступово набуває рис олігополістичної структури з високим рівнем концентрації капіталу [3; 6].

Окремою тенденцією є зосередження фінансування на пізніх інвестиційних раундах, що пов'язано з прагненням інвесторів мінімізувати ризики та вкладати

кошти у вже перевірені бізнес-моделі. Зростання частки раундів серії С і пізніших етапів свідчить про зміну інвестиційної стратегії – від орієнтації на ранні інновації до підтримки масштабованих компаній із підтвердженим ринковим потенціалом, що суттєво зменшує доступність капіталу для ранніх стадій розвитку стартапів і ускладнює входження нових гравців на ринок [8, с. 69].

Паралельно спостерігається стрімке зростання оцінок вартості ШІ-стартапів, що формує передумови для виникнення інвестиційного перегріву. Надмірна концентрація капіталу у вузькому сегменті технологій штучного інтелекту створює загрозу формування «інвестиційної бульбашки», коли ринкова вартість компаній не повною мірою відображає їхню фактичну економічну ефективність. За умов подальшого зростання спекулятивного попиту є цілком імовірним коригування ринку, що матиме деструктивний вплив на глобальну венчурну екосистему та загальну стабільність інноваційного фінансування [10, с. 48].

Розвиток венчурного інвестування у сфері штучного інтелекту супроводжується суттєвим зростанням невизначеності, пов’язаної з технологічною складністю та швидкою еволюцією інноваційних рішень. Більшість ШІ-проєктів базується на експериментальних моделях, ефективність яких не завжди має довгострокове підтвердження [6]. Високий рівень ризику посилюється обмеженою передбачуваністю комерціалізації нових технологій, що суттєво ускладнює оцінювання їхньої інвестиційної привабливості та підвищує ймовірність втрат венчурного капіталу.

Суттєвим стримувальним аспектом є недостатня узгодженість нормативно-правового регулювання штучного інтелекту на міжнародному рівні. Різні підходи до регламентації використання алгоритмів, обробки масивів даних і відповідальності за результати роботи ШІ-систем формують фрагментоване регуляторне середовище, що призводить до створення додаткових бар’єри для інвесторів і стартапів, особливо при масштабуванні бізнесу на глобальні ринки. Паралельно загострюється проблема дефіциту висококваліфікованих фахівців у

сфері машинного навчання, аналізу даних та розробки нейронних мереж, що обмежує швидкість розвитку інноваційних проєктів [3].

Окрему увагу привертають етичні та безпекові аспекти впровадження технологій штучного інтелекту. Використання автономних систем, генеративних моделей та алгоритмів прийняття рішень викликає дискусії щодо прозорості, юридичної відповідальності та потенційного впливу на суспільство [10, с. 49]. Питання захисту персональних даних, інформаційної безпеки та запобігання зловживанням ШІ-рішеннями набувають стратегічного значення для стабільності всього глобального інвестиційного середовища.

Водночас перспективи розвитку ШІ-венчурного інвестування залишаються високодинамічними. Згідно з аналітичними даними Організації економічного співробітництва та розвитку, інвестиції у сферу штучного інтелекту вже становлять понад половину загального обсягу венчурного фінансування, що відображено на рисунку 1 «Динаміка питомої ваги ШІ-інвестицій у структурі глобального венчурного капіталу, %». Така домінантна позиція ШІ-сегмента свідчить про глибоку структурну перебудову глобального інвестиційного ринку та формування нового технологічного ядра економічного зростання [2]. Очікується подальше розширення практичного впровадження інтелектуальних систем у промисловості, охороні здоров'я, фінансовому секторі та державному управлінні, що стимулюватиме стабільне зростання попиту на міжнародний венчурний капітал.

Аналіз даних Організації економічного співробітництва та розвитку до 2025 року [2], відображених на рисунку 1, засвідчує стійку тенденцію до зростання частки інвестицій у сферу штучного інтелекту у структурі глобального венчурного фінансування протягом 2013–2024 років. Якщо у 2013–2015 роках частка ШІ-інвестицій перебувала на рівні близько 10–15% загального обсягу венчурного ринку, то вже у 2018 році показник зріс до 25–30%. У 2021 році відбулося суттєве прискорення інвестиційної активності, коли частка

наблизилася до 40%, що відображало активне масштабування технологій машинного навчання та хмарних рішень.

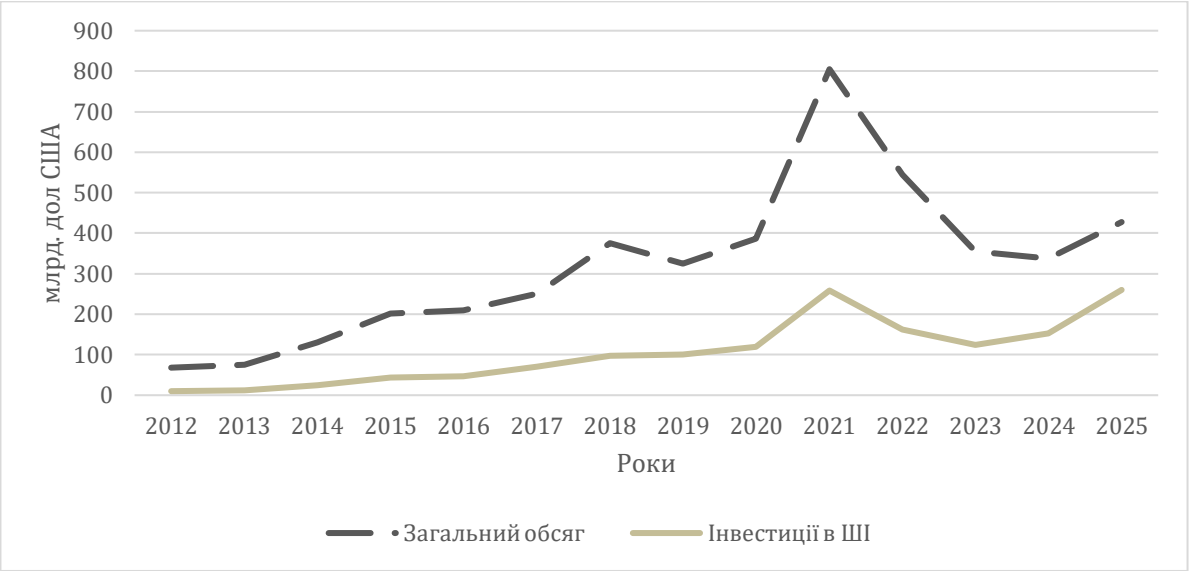

Рисунок 1 – Порівняльна оцінка обсягів фінансування загального венчурного ринку та інвестицій у сфері ШІ, млрд дол. США

Найбільш виражене зростання зафіксовано у 2023–2024 роках, коли інвестиції у штучний інтелект перевищили 50% сукупного венчурного фінансування, досягнувши орієнтовно 55–60%. Така динаміка підтверджує поступову трансформацію венчурного ринку, за якої ШІ-сектор перетворюється на домінуючий напрям розміщення капіталу, витісняючи традиційні галузі технологічного інвестування.

Проведене дослідження дозволяє сформувати цілісне наукове уявлення про закономірності трансформації глобального венчурного ринку під впливом інвестицій у штучний інтелект. Це безпосередньо виявляється у кількісному зростанні ринкової частки ШІ-сегмента, динамічній зміні географічної архітектури капіталовкладень, посиленні концентрації фінансових ресурсів у межах провідних технологічних корпорацій, а також у формуванні принципово

нової моделі венчурного фінансування, орієнтованої на пріоритетний розвиток генеративних технологій.

Висновки. Проведене дослідження свідчить про суттєву трансформацію глобального ринку венчурного капіталу під впливом стрімкого розвитку штучного інтелекту. Встановлено, що ШІ-сегмент поступово набув домінуючих позицій у структурі інвестиційних потоків, акумулюючи понад половину загального обсягу венчурного фінансування за період 2023–2025 років. Така концентрація ресурсів супроводжується динамічною зміною інвестиційних пріоритетів, зменшенням частки традиційних технологічних секторів та переорієнтацією фондів на масштабовані цифрові рішення з високим потенціалом експоненційного зростання. Одночасно простежується посилення ролі великих технологічних корпорацій і спеціалізованих ШІ-фондів, що формує нову інституційну конфігурацію глобального інноваційного середовища.

Аналіз показав, що інтенсифікація ШІ-інвестування супроводжується низкою системних викликів, серед яких технологічна невизначеність, регуляторна фрагментація, дефіцит кваліфікованих кадрів та зростання етичних і безпекових ризиків. Водночас спостерігається значне підвищення оцінок вартості ШІ-стартапів, що створює потенційні передумови для формування перегрітих сегментів ринку. З огляду на це, глобальний венчурний ринок перебуває у фазі глибокої структурної перебудови, де ключову роль відіграє збалансованість між інноваційним потенціалом штучного інтелекту та загальною стабільністю інвестиційної системи.

Наукова новизна отриманих результатів відображається у здійсненні комплексного дослідження трансформаційних процесів на глобальному ринку венчурного капіталу під впливом активізації капіталовкладень у сферу штучного інтелекту. На відміну від наявних наукових праць, у роботі узагальнено сучасні тенденції зміни структури венчурного фінансування через стрімке зростання частки ШІ-сегмента, визначено ключові особливості географічної концентрації

інвестиційних потоків та обґрунтовано формування новітньої моделі венчурного інвестування, орієнтованої на генеративні технології. Це надало об'єктивні підстави виявити основні напрями структурної перебудови світового венчурного ринку та оцінити їхній безпосередній вплив на розвиток інноваційної екосистеми.

Перспективи подальших наукових досліджень доцільно пов'язати з поглибленим аналізом довгострокового впливу ШІ-інвестицій на стійкість венчурного ринку, дослідженням дієвих механізмів регуляторного врядування у сфері штучного інтелекту, а також оцінюванням ефективності різних моделей фінансування ШІ-стартапів на ранніх і пізніх стадіях розвитку. Окремого наукового значення набуває вивчення регіональних особливостей формування ШІ-екосистем та їхнього безпосереднього впливу на глобальну конкуренцію за міжнародне технологічне лідерство.

Список використаних джерел:

1. Венчурний ринок оживає: штучний інтелект стал головним двигуном рекордних інвестицій у 2025 році. *Ritm Media*. 2025. URL: https://media.ritm.group/news/vencurnii-rinok-ozivaje-stucnii-intelekt-stav-golovnim-dvigunom-rekordnix-investicii-u-2025-roci (дата звернення: 05.10.2026).

2. Venture capital investments in artificial intelligence through 2025. *Organisation for Economic Co-operation and Development*. 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/venture-capital-investments-in-artificial-intelligence-through-2025_a13752f5-en/full-report.html (дата звернення: 05.10.2026).

3. Тренди венчурних інвестицій на 2025–2026 роки. *ICLUB Global Venture Platform*. 2025. URL: https://iclub.vc/uk/insights/venture-investment-trends-for-2025%E2%80%9326.html (дата звернення: 05.10.2026).

4. Сігаєва Т. Є., Петровська С. І., Іванишин С. І. Венчурний капітал та його роль у розвитку інноваційних підприємств. *Наукові перспективи*. 2024. № 2(44).

С. 917–926. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/9512/9565 (дата звернення: 05.10.2026).

5. Відякова Є. Ю. Вплив венчурного інвестування на економічний розвиток держави. *Економіка та суспільство*. 2026. Вип. 83. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7564/7533 (дата звернення: 05.10.2026).

6. KPMG. Venture Pulse. *KPMG International*. 2026. URL: https://kpmg.com/xx/en/what-we-do/industries/private-enterprise/venture-pulse.html (дата звернення: 05.10.2026).

7. Непран А. В., Тимченко І. Є. Венчурний капітал та інновації. *Проблеми і перспективи бізнесу*. 2021. № 27. С. 181–192. URL: https://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/244318/242218 (дата звернення: 05.10.2026).

8. Скиба Г. І., Братусь Г. А., Каліна І. І., Бігдаш В. Д. Фінансування інновацій через венчурний капітал: динамічні підходи до формування ефективної інституційної взаємодії. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. URL: https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/7401/7526 (дата звернення: 05.10.2026).

9. Кочура Т. О. Глобальні тренди розвитку венчурного капіталу та їх вплив на інвестування високотехнологічних проєктів. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 118–126. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-4_0-pages-118_126.pdf (дата звернення: 05.10.2026).

10. Матросова В., Волкова М., Величко І., Квітницька А. Сучасний стан світових ринків венчурного капіталу. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2024. Вип. 1(39). С. 46–55. URL: https://es.khpi.edu.ua/article/view/312084/303160 (дата звернення: 05.10.2026).

References

1. Venture Capital Market Revives: Artificial Intelligence Became the Main Driver of Record Investments in 2025. Ritm Media. 2025. URL: https://media.ritm.group/news/vencurnii-rinok-ozivaje-stucnii-intelekt-stav-golovnim-dvigunom-rekordnix-investicii-u-2025-roci (Accessed October 05, 2026).

2. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Venture Capital Investments in Artificial Intelligence through 2025. 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/venture-capital-investments-in-artificial-intelligence-through-2025_a13752f5-en/full-report.html (Accessed October 05, 2026).

3. Venture Investment Trends for 2025-26. ICLUB Global Venture Platform. 2025. URL: https://iclub.vc/uk/insights/venture-investment-trends-for-2025%E2%80%9326.html (Accessed October 05, 2026).

4. Sihaieva, T. E., Petrovska, S. I., & Ivanyshyn, S. I. Venture Capital and Its Role in the Development of Innovative Enterprises. Naukovi Perspektyvy. 2024. No. 2(44). P. 917–926. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/9512/9565 (Accessed October 05, 2026).

5. Vidiakova, Y. Yu. The impact of venture investment on the economic development of the state. Ekonomika ta Suspilstvo. 2026. Issue 83. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7564/7533 (Accessed October 05, 2026).

6. KPMG. Venture Pulse. KPMG International. 2026. URL: https://kpmg.com/xx/en/what-we-do/industries/private-enterprise/venture-pulse.html (Accessed October-05, 2026).

7. Nepran, A. V., & Tymchenko, I. Ye. Venture capital and innovation. Problems and Perspectives in Business. 2021. No. 27. P. 181–192. URL: https://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/244318/242218 (Accessed October 05, 2026).

8. Skyba, H. I., Bratus, H. A., Kalina, I. I., & Bigdash, V. D. Financing innovations through venture capital: dynamic approaches to forming effective institutional interaction. Investytytsiyi: Praktyka ta Dosvid. 2024. URL: https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/7401/7526 (Accessed October 05, 2026).

9. Kochura, T. O. Global trends in the development of venture capital and their impact on investing high-tech projects. Business Inform. 2020. No. 4. P. 118–126. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-4_0-pages-118_126.pdf (Accessed October 05, 2026).

10. Matrosova, V., Volkova, M., Velichko, I., & Kvitnytska, A. Current state of global venture capital markets. Economic Strategy and Prospects for Development of Trade and Services Sphere. 2024. Issue 1(39). P. 46–55. URL: https://es.khpi.edu.ua/article/view/312084/303160 (Accessed October 05, 2026).